

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 362/2012-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. augusta 2012 predbežne prerokoval sťažnosť P. F., S., toho času vo výkone trestu odňatia slobody, zastúpeného advokátom JUDr. J. S., B., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 44/2001 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (bližšie nešpecifikované konanie) a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. F. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. júna 2012 doručená sťažnosť P. F. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom

pod sp. zn. 1 T 44/2001 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v bližšie nešpecifikovanom konaní.

2. Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol: „... Na základe splnomocnenia sťažovateľa bolo cestou jeho právneho zástupcu podané dovolanie. Dovolanie bolo odoslané doporučené na adresu Krajského súdu v Nitre doporučenou poštovou zásielkou dňa 13. 1. 2009 spolu so splnomocnením udeleným obhajcovi. Podľa priloženého hromadného poštového podacieho hárku bolo podanie odoslané okrem KS Nitra aj na vedomie matke odsúdeného a odsúdenému. Obaja zásielku prevzali.

Nakoľko ani do dnešného dňa nebolo o dovolaní sťažovateľa rozhodnuté, na základe splnomocnenia matky sťažovateľa podal jeho právny zástupca Predsedkyni krajského súdu v Nitre sťažnosť na prieťahy v konaní.

Zjej odpovede vyplýva, že sa realizujú úkony potrebné pre predloženie veci dovolaciemu súdu...“

3. Ďalej sťažovateľ v sťažnosti uviedol: „... Chápeme, že sa doručovaná písomnosť môže založiť do iného spisu, alebo môže dôjsť k inému administratívne pochybeniu, napriek tomu sme však toho názoru, že ani vyššie uvedená skutočnosť nie je odôvodnením toho, aby sťažovateľ bol v stave právnej neistoty už viac ako 3 roky za situácie, kedy je vo výkone trestu odňatia slobody a má obmedzené možnosti obrany. Sťažovateľ tiež nijakým spôsobom neprispel k doterajšej dĺžke konania, pretože ako účastník konania poskytoval súdu potrebnú súčinnosť...“

4. Sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby vydal nález tohto znenia:

„1. Základné právo P. F. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu Nitra a Najvyššieho súdu SR v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 44/2001 porušené bolo.

2. Krajskému súdu Nitra a Najvyššiemu súdu SR v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 44/2001 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. P. F. priznáva finančné zadostučinenie v sume 10.000,- €... ktoré mu je Krajský súd Nitra a/alebo Najvyšší súd SR povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd Nitra a/alebo Najvyšší súd SR je povinný uhradiť P. F. trovy konania... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu ...“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že postupom krajského súdu a najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože o dovolaní sťažovateľa v jeho trestnej veci nebolo doteraz rozhodnuté.

7. Podľa čl. 48 ods. 2 každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

8. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde s'ťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak s'ťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je s'ťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa odseku 2 citovanej právnej normy ústavný súd neodmietne prijatie s'ťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak s'ťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

9. Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať s'ťažnosť na priet'ahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Ústavný súd preto o s'ťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak s'ťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré má podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže, že s'ťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde); takéto dôvody v danej veci s'ťažovateľ neuviedol a ani ústavný súd ich nezistil.

10. Podľa názoru ústavného súdu sa podanie s'ťažnosti na priet'ahy v konaní v zmysle § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných priet'ahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými priet'ahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez

zbytočných prietáhov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 zákona o sudcoch]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

11. Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdництва. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

12. Ústavný súd zo sťažnosti a z jej príloh zistil, že sťažovateľ nepredložil dôkaz, že podal predsedníčke krajského súdu a predsedovi najvyššieho súdu sťažnosť na prietahy v konaní pred podaním sťažnosti ústavnému súdu.

13. Aj keď sa sťažovateľ odvoláva na sťažnosť zo 4. apríla 2012, ktorú podal JUDr. J. S., predsa túto nemožno hodnotiť ako sťažnosť podanú sťažovateľom. Svedčí tomu samotný obsah tejto listiny, v ktorej advokát JUDr. J. S. uviedol: „... *na základe splnomocnenia matky odsúdeného a jej pokynu podávam sťažnosť na prietahy v rozhodovaní o dovolaní odsúdeného.*“ Predsedníčka krajského súdu na túto sťažnosť reagovala podaním sp. zn. Spr. 3016/12 z 11. mája 2012 adresovaným advokátovi JUDr. J. S., zastupujúcim M. F., v ktorom okrem iného uviedla: „... *Po preštudovaní spisového*

materiálu možno konštatovať, že dovolanie, ktoré mal odsúdený podať prostredníctvom Vás a ktoré malo byť odoslané tunajšiemu súdu údajne dňa 13. 01. 2009 spolu so splnomocnením, sa v spise nenachádza. Plnomocenstvo, na ktoré v sťažnosti poukazujete, bolo predložené Vami pri nahliadnutí do spisu dňa 21. 10. 2008, a teda nie poštou spolu s dovolaním. Táto skutočnosť vyplýva z úradného záznamu, založeného v spisu na č. l. 1791... Podľa Vášho oznámenia dovolanie mal podať sám obvinený, t. č. odsúdený, a preto Vaša klientka M. F. v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 1 T/44/2011 nemala a nemá postavenie žiadnej procesnej strany; v tejto súvislosti jej neprislúchajú ani žiadne procesné práva v zmysle Trestného poriadku.

Keďže M. F. nie je a ani nebola stranou v konaní sp. zn. 1 T/44/2001 podľa Trestného poriadku, nepovažuje sa za osobu oprávnenú na podanie sťažnosti na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa zákona o súdoch. Z toho dôvodu nemôžem uvedenú sťažnosť podľa § 62 ods. 1 zákona o súdoch vybaviť.

Aj napriek uvedenému záveru Vám oznamujem, že predseda senátu v tejto trestnej veci ihneď po zistení, že v spise nie je zažurnalizované žiadne dovolanie, Vás požiadal, aby ste dovolanie i s dokladom preukazujúcim jeho pôvodné podanie doručili bez meškania tunajšiemu súdu. Po tom, čo jeho výzve bolo vyhovené, predmetné dovolanie bolo zaslané na vyjadrenie Krajskej prokuratúre Nitra a následne bol celý spis 1 T/44/2001 predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dňa 4. 03. 2012 na rozhodnutie. Dovolací súd spis krajskému súdu vrátil dňa 25. 04. 2012 na ďalšie procesné úkony - zaslanie dovolania aj poškodeným stranám na vyjadrenie a iné. Po uplynutí lehoty na vyjadrenie bude spis opätovne predložený Najvyššiemu súdu SR, ktorý rozhodujúc o dovolaní sám posúdi včasnosť podaného dovolania.“

14. Aj keby ústavný súd považoval už uvedenú sťažnosť na prietahy v konaní krajského súdu za dostatočnú a právne akceptovateľnú, vzhľadom na krátkosť času od jej doručenia predsedníčke krajského súdu (4. apríla 2012) po podanie sťažnosti ústavnému súdu (1. júna 2012) by ju nebolo možné zohľadniť v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd opakovane vyslovil, že podanie sťažnosti na prietahy podľa § 62 ods. 1 zákona o súdoch, považuje za vyčerpanie účinného prostriedku nápravy v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde len v tom prípade, ak sťažovateľ poskytne príslušnému súdu

dostatočný priestor na prijatie opatrení pre účely nápravy a odstránenia protiprávneho stavu zapríčineného jeho nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou. Vzhľadom na to, že sťažnosť bola ústavnému súdu doručená už 1. júna 2012, posúdil by ústavný súd podanie sťažnosti na prietahy podľa zákona o súdoch zo strany sťažovateľa (jeho matky) iba ako formálny úkon, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak takáto sťažnosť mohla mať, ak by predsedníčka krajského súdu dostala primeranú lehotu na prijatie opatrení proti zbytočným prietahom v napadnutom konaní (podobne IV. ÚS 74/05, IV. ÚS 48/06, II. ÚS 101/06).

15. Na základe týchto zistení ústavný súd dospel k záveru, že v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

16. Ústavný súd vzhľadom na opis činnosti priebehu konania pred krajským súdom a najvyšším súdom uvádzaný sťažovateľom, ako aj na obsah príloh predložených sťažovateľom poznamenáva, že sťažovateľ dostatočným spôsobom nepreukázal ani samotné podanie dovolania v jeho trestnej veci *„odoslané doporučené na adresu Krajského súdu v Nitre doporučenou poštovou zásielkou dňa 13. 1. 2009 spolu so splnomocnením udeleným obhajcovi“*, pretože z priloženého hromadného poštového podacieho hárku z 13. januára 2009 toto explicitne nevyplýva. Napriek uvedenému táto skutočnosť nie je vzhľadom na nosné dôvody tejto sťažnosti (body 2, 3 a 4) právne významná v konaní pred ústavným súdom.

17. Ústavný súd dodáva, že sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom, zastúpený advokátom, neuviedol ani spisovú značku, pod ktorou sa vedie konanie na najvyššom súde, ktorého prietahy taktiež namieta.

18. V neposlednom rade ústavný súd poukazuje na ustanovenie § 55 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku v znení neskorších zmien, podľa ktorého ak je dôvodný predpoklad, že došlo k prietahom v príprave prejednávania veci súdom, v určení termínu konania a rozhodnutia alebo k prietahom vo vyhotovovaní súdneho rozhodnutia,

ktorákoľvek zo strán môže podať prostredníctvom tohto súdu sťažnosť pre nečinnosť na nadriadený súd, aby určil primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu, pokiaľ súd neprijme vlastné opatrenia na odstránenie prietáhov v konaní, súd musí bez meškania túto sťažnosť pre nečinnosť zaslať spolu so spisom a svojím stanoviskom a so stanoviskom predsedu súdu nadriadenému súdu. O sťažnosti pre nečinnosť musí rozhodnúť senát nadriadeného súdu do piatich pracovných dní od prevzatia veci. Ak zo strany súdu nedošlo k prietahom, sťažnosť pre nečinnosť sa zamietne, alebo ak je sťažnosť pre nečinnosť opodstatnená, nadriadený súd určí primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu. Proti rozhodnutiu nadriadeného súdu sťažnosť nie je prípustná.

19. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľ v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom krajského súdu a najvyššieho súdu v nej dochádza k zbytočným prietahom, predložil ústavnému súdu novú sťažnosť.

20. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. augusta 2012